



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2020 m. sausio 31 d. Nr. 4D-2019/2-1347
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Kauno miesto savivaldybės (toliau vadinama ir – Savivaldybė) administracijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjos ir jos sūnaus (ne)įrašymu į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinį būstą, sąrašą, taip pat sprendžiant su socialinės paramos (pagalbos) Pareiškėjai skyrimu susijusius klausimus.

2. Pareiškėja skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „Esu <...>, šiuo metu nedirbanti. Gyvename kartu su sūnumi invalidu nuo gimimo. Keturiasdešimt metų gyvenau savo mirusio vyro tėvų name, kuris testamentu paliktas posūniui ir podukrai. [...] po dešimties įkalinimo metų grįžęs posūnis pareikalavo išsikraustyti, todėl likome be namų“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „2017 m. rugsėjo mėn. pateikiau prašymą [Savivaldybės administracijos] Socialinės paramos sk. dėl socialinio būsto skyrimo, tačiau į eilę buvau įrašyta tik aš viena, nes tuo metu mano 18 m. sūnui dar neturėjau teismo keliu nustatytos globos.“

2.3. „2019 m. vasario 8 d. Kauno m. apylinkės teismo nutartimi civil. byloje Nr. <...> sūnus buvo pripažintas neveiksniu, o man – jo mamai – paskirta globa.“

2.4. „Su teismo sprendimais ir naujom turto deklaracijom atvykusi į [Savivaldybės administraciją] [...] sužinojau, jog esu iš eilės išbraukta kaip pristačiusi per mažai deklaracijų, nors įspėta ar sulaukusi paaiškinimų nebuvau.“

2.5. „Mano sūnus į eilę neįrašomas, nes yra neveiksnius ir vienas gyventi negali, o su manimi kartu taip pat negali būti įrašytas, nes yra pilnametis atskiras asmuo.“

2.6. „Per du metus nuo kreipimosi mes abu taip ir nesame eilėje.“

2.7. „[...] Neveikia jokios pagalbos tarnybos, neturime galimybės išvykti net palaidoti savo artimųjų, ar pačiom motinom nuvykti pas gydytojus.“

2.8. „Toku atveju kyla klausimai:

1) ar protinę negalią turintis asmuo, Lietuvos pilietis, negalintis gyventi vienas, negali būti priskirtas motinos šeimai?

2) ar Kaune veikia kitokie įstatymai, jei motinom nemokama 122 Eur pašalpa?

3) ar prieš išbraukiant iš eilės, pilietis neturi būti perspėtas, kad tą ruošiamasi atlikti? Ir ar neturi būti informuotas jau tai atlikus?

4) ar motinos, auginančios ar gyvenančios su neįgaliaisiais, neturėtų būti informuotos apie bet kokią pagalbą, naujus projektus?“

3. Pareiškėjos skunde konkretus prašymas Seimo kontrolieriui nesuformuluotas.
4. Kartu su skundu Pareiškėja nepateikė jokių dokumentų.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Seimo kontrolierė, siekdama išsiaiškinti Pareiškėjos skunde nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybės administraciją ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, prašydama pateikti paaiškinimus dėl skundo teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolierės klausimus.

6. **Iš Savivaldybės administracijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:**

6.1. „[...] Savivaldybėje asmenų ir šeimų prašymai įrašyti juos į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą (toliau – Sąrašas), nagrinėjami vadovaujantis Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu (toliau – Įstatymas), Kauno miesto savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos tvarkos aprašu (toliau – Tvarkos aprašas), patvirtintu Savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 25 d. sprendimu Nr. T-218 [...] (Savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 12 d. sprendimo Nr. T-617 redakcija), ir Prašymų suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti nagrinėjimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. AI-195 [...], kurie viešai paskelbti www.e-tar.lt.“

6.2. „Neįgalusis suaugęs (pilnametis) asmuo, teismo sprendimu pripažintas neveiksniu, kartu gyvenantis su savo mama, kuri paskirta jo globėja, gali būti įrašyti į Sąrašą kaip dviejų asmenų šeima (kartu su motina), jeigu visi šie asmenys yra nurodyti prašyme suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti (Įstatymo 2 straipsnio 11 dalis).“

6.3. Pareiškėja „[...] 2017 m. rugsėjo 1 d. kreipėsi į Aleksoto seniūnijoje dirbantį Socialinės paramos skyriaus specialistą ir pateikė prašymą įrašyti ją (vieną asmenį) į Sąrašą. Pareiškėja pateikė visus reikiamus dokumentus. [Pareiškėja] nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. buvo įrašyta į Sąrašą, patvirtintą [...], eilės numeris šiame Sąraše – <...>. [Pareiškėja] į Sąrašą buvo įrašyta viena, atsižvelgiant į pagal jos 2017 m. rugsėjo 1 d. pateiktą prašymą (ji pati išreiškė pageidavimą būti įrašyta viena) [Pateiktame prašyme šeimos nariai (jos sūnus) neįrašyti]. [Pareiškėjos sūnus] [...] prašymo įrašyti jį į Sąrašą nepateikė. Oficialių duomenų apie Pareiškėjai suteiktą informaciją 2017 metais šiuo metu neturime, tačiau prašymus priimančios darbuotojos yra apmokomi, nuolat atnaujina informaciją apie teisės aktų pakeitimus ir apie visas galimybes, sąlygas bei motyvus informuoja pareiškėjus. [...]“

6.4. „Savivaldybėje nebuvo priimtas sprendimas dėl socialinio būsto išnuomavimo Pareiškėjai. Minėtas sprendimas nebuvo priimtas, kadangi socialinis būstas asmenims ir šeimoms nuomojamas laikantis eiliškumo, įvertinus buvimo Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąraše laikotarpį. 2017 metais Kauno mieste eilėje socialinio būsto laukė 999 asmenys (Šeimos). Pareiškėjai eilė būsto nuomai dar nebuvo atėjusi.“

6.5. „[...] Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. AI-889 „Dėl asmenų ir šeimų išbraukimo iš Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašo“ [Pareiškėja] buvo išbraukta iš Sąrašo, kadangi iki 2018 m. gegužės 1 d. nedeklaravo turimo turto (įskaitant gautas pajamas).“

6.6. „Pareiškėja [iki 2019-11-19] nepateikė Savivaldybei informacijos apie Kauno miesto apylinkės teismo 2019 m. vasario 8 d. nutartį civ. byloje Nr. <...> ir atitinkamai neišreiškė valios dėl galimybės įtraukti sūnų į jos šeimos narius dėl socialinio būsto nuomos. Kauno apylinkės teismo 2019 m. balandžio 8 d. nutartį (civilinė byla Nr. <...>) [Pareiškėja] pateikė 2019-11-19.“

6.7. „Vadovaujantis Įstatymo 16 straipsnio 7 dalies 9 punktu, asmenys ir šeimos iš Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašų išbraukiami, kai asmuo ar šeima pasibaigus

kalendoriniams metams (iki kitų metų gegužės 1 dienos) nepateikė Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka turto (įskaitant gautas pajamas) deklaracijos. Kadangi [Pareiškėja] iki 2018 m. gegužės 1 d. nedeklaravo turimo turto (įskaitant gautas pajamas), Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. AI-889 „Dėl asmenų ir šeimų išbraukimo iš Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašo“ buvo išbraukta iš Sąrašo. Apie tai Pareiškėja buvo informuota Savivaldybės administracijos 2018 m. birželio 22 d. raštu Nr. 62-2-1323 [...]. AB Lietuvos paštas siųstą raštą grąžino, tačiau neturime išlikusio voko su grąžinimo data ir grąžinimo priežastimi (informaciją apie siuntos kelią ir jos įteikimą AB Lietuvos paštas saugo 6 mėnesius nuo siuntos išsiuntimo dienos). Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo 22 straipsnio 1 punkte numatyta asmenų ir šeimų, įrašytų į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą, pareiga Įstatyme numatytais atvejais deklaruoti turimą turtą (įskaitant gautas pajamas) Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad asmenims ir šeimoms užregistravus prašymą įrašyti į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašą išduodamas informacinis lapelis, kuriame nurodyta, kad kreipiantis dėl paramos būstui išsinuomoti privaloma Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka už kalendorinius metus deklaruoti turtą (įskaitant gautas pajamas) ([informacinio lapelio] 3.2. papunktis). Pareiškėja 2017 m. rugsėjo 1 d. pateiktame prašyme savo parašu patvirtino, kad informacinį lapelį gavo. Savivaldybės administracija 2018 m. sausio 11 d. raštu Nr. 62-5-131 „Dėl įrašymo į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašą“ informavo Pareiškėją apie asmens prievolę Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka deklaruoti turtą (įskaitant ir gautas pajamas). Savivaldybės administracija 2018 m. kovo 22 d. raštu Nr. 62-2-599 Pareiškėjai išsiuntė priminimą dėl turto (įskaitant gautas pajamas) deklaravimo. AB Lietuvos paštas 2018 m. gegužės 4 d. [Savivaldybės administracijos] 2018-03-22 raštą Nr. 62-2-599] grąžino. Nurodyta grąžinimo priežastis – neatsiėmus jo pašte per siuntos saugojimo terminą [...].“

6.8. „Pareiškėja 2019 m. balandžio 26 d. kreipėsi į Aleksoto seniūnijoje dirbantį Socialinės paramos skyriaus specialistą ir pateikė Metinę gyventojų (šeimos) turto deklaraciją (FR0001) už 2018 metus. Pareiškėja galėjo būti informuota apie tai, kad ji išbraukta iš Sąrašo. Kreipimosi metu [Pareiškėja] nepateikė prašymo įrašyti ją ir jos sūnų į Sąrašą.“

6.9. „Savivaldybės administracija 2019 m. lapkričio 8 d. raštu Nr. 62-5-2634 informavo [Pareiškėją] dėl paramos būstui išsinuomoti teikimo. [Pareiškėja] 2019 m. lapkričio 19 d. kreipėsi į Šančių seniūnijoje dirbantį Socialinės paramos skyriaus specialistą ir pateikė prašymą [...] jos dviejų asmenų šeimą (pareiškėją ir jos sūnų) įrašyti į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą. Pareiškėja kartu su prašymu pateikė dokumentus, reikalingus teisei į paramą būstui išsinuomoti nustatyti. [Pareiškėjos] 2019 m. lapkričio 19 d. pateiktas prašymas buvo patenkintas. Apie tai [Pareiškėja] informuota Savivaldybės administracijos 2019 m. lapkričio 28 d. raštu Nr. 62-5-3082.“

6.10. Savivaldybės administracija paaiškina dėl pažymos 2.8 punkto 1–4 papunkčiuose nurodytų aplinkybių:

„1. Neįgalieji, gyvenantys kartu su savo tėvais, taip pat globėjai (rūpintojai) su kartu gyvenančiais globojamais (rūpinamais) asmenimis, kuriems yra nustatyta globa (rūpyba), įskaitomi į šeimos sudėtį [...].“

2. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu [...], vienam gyvenančiam asmeniui skiriama piniginė socialinė parama (socialinė pašalpa), jeigu kreipimosi dėl socialinės pašalpos metu asmuo atitinka visus [Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo] 6 straipsnyje nurodytus reikalavimus (asmens nuosavybės teise turimo turto vertė neviršija turto vertės normatyvo; asmens pajamos yra mažesnės už valstybės remiamas pajamas (122 Eur) vienam gyvenančiam asmeniui; vienas gyvenantis asmuo atitinka bent vieną [Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo] 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą).

Pažymėtina, kad [Pareiškėja] iki 2019 m. lapkričio 19 d. nebuvo pateikusi prašymo dėl socialinės pašalpos skyrimo.

3. Šiuo klausimu informacija pateikta [pažymos 6.9–6.11 punktuose].

4. Kauno mieste darbingo amžiaus asmenims su negalia, kuriems yra nustatytas socialinis poreikis, yra teikiamos įvairios socialinės paslaugos įstaigose arba asmenų namuose. Minėtas paslaugas teikia negalią turinčių asmenų centras „Korys“, Asociacija Kauno „Arkos bendruomenė“, VšĮ Valakupių reabilitacijos centras. Negalią turinčių asmenų centre „Korys“, Asociacijoje Kauno „Arkos bendruomenė“ yra teikiamos ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos, tai yra iki 5 dienų per savaitę neterminuotai, arba iki 6 mėn. per metus, jei paslaugos yra teikiamos 24 val. paroje. Ši paslauga gali būti suteikiama siekiant suteikti neįgalų asmenį prižiūrintiems artimiesiems atokvėpį (pvz., esant poreikiui prižiūrinčiam asmeniui gydytis, išvykti į komandiruotę ar pan.). Taip pat negalią turinčių asmenų centras „Korys“ teikia dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose, kur paslaugas namuose teikia specialistų komanda, tai yra bendrosios praktikos slaugytojas, slaugytojo padėjėjas, socialinis darbuotojas, socialinio darbuotojo padėjėjas, kineziterapeutas. Neįgaliams asmenims, kuriems nustatytas socialinės priežiūros (pagalbos į namus) poreikis, teikiamos pagalbos į namus paslaugos, t. y., pagalba buityje asmens namuose.

Informuojame, kad asmenims nuo 16 metų amžiaus, kuriems nustatytas neįgalumo lygis dėl fizinės ar kompleksinės negalios, visiškai ar vidutiniškai apriboja jų veiklą, ir kuriems reikalinga kitų pagalba, gali būti teikiama asmeninio asistento paslauga, taip pat ir transporto su palydėjimu paslauga. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Kauno m. Socialinių paslaugų centras teikia pavėžėjimo paslaugą Kauno m. gyventojams. Tokia paslauga gali pasinaudoti ir neįgalius asmenis prižiūrintys artimieji, kuriems reikia nuvykti į gydymo įstaigą ar pan. Norėdamas gauti šią paslaugą, asmuo turėtų kreiptis į minėtą įstaigą ir individualiai tartis, kada ir kur reikia nuvykti.

Informuojame, kad už visas socialines paslaugas asmuo, kurio poreikius įvertino Savivaldybės socialiniai darbuotojai ir kuris yra Kauno m. gyventojas, moka tik dalį nustatytos socialinių paslaugų kainos, atsižvelgiant į asmens pajamas.

Taip pat pažymime, kad Savivaldybė skiria nemažą dėmesį sprendžiant Kauno miesto neįgaliųjų gyventojų problemas, įgyvendindama valstybės ir Savivaldybės lėšomis finansuojamas neįgaliųjų integravimo į bendruomenę programas, tokias kaip Iniciatyvos Kaunui, Socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje, neįgaliųjų būsto pritaikymo ir kt. programas, taip pat reikalingas paslaugas perka viešojo pirkimo būdu iš Kauno mieste paslaugas teikiančių paslaugų teikėjų – nevyriausybinių organizacijų bei kitų juridinių asmenų, atsižvelgiant į skirtingas negalias turinčių asmenų (judėjimo, regėjimo, klausos, sutrikusio intelekto, sutrikusios psichikos ir kitas) specialiųjų poreikių tenkinimo reikalingumą. Informaciją apie teikiamas paslaugas galima rasti Savivaldybės tinklalapyje <https://epaslaugos.kaunas.lt/>“

6.11. „Pareiškėja nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2019 m. lapkričio 19 d. nesikreipė į Savivaldybę dėl kitos socialinės pagalbos (paramos). Dėl socialinės pašalpos gavimo [Pareiškėja] kreipėsi 2019 m. lapkričio 19 d. Informuojame, kad dėl visų socialinių paslaugų teikimo asmuo turi kreiptis į Socialinių paslaugų centro socialinius darbuotojus seniūnijoje pagal gyvenamąją vietą. Kauno miesto socialinių paslaugų centro socialinio darbo organizatorė 2019 m. gruodžio 5 d. apsilankė pas [Pareiškėją]. Pareiškėjai suteikta reikalinga informacija apie teikiamas socialines paslaugas Kauno mieste, palikti socialinio darbo organizatorės seniūnijoje kontaktiniai duomenys.“

6.12. „[Pareiškėja] (jos dviejų asmenų šeima) nuo 2019 m. lapkričio 19 d. įrašyta į Sąrašą. Socialinis būstas šeimai bus nuomojamas laikantis eiliškumo, įvertinus buvimo Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašė laikotarpį.“

6.13. „Savivaldybės administracija 2019 m. lapkričio 11 d. raštu Nr. 62-5-2640 informavo [Pareiškėją] apie galimybę kreiptis dėl socialinės pašalpos ir piniginės socialinės paramos įstatymų nenustatytais atvejais skyrimo. [Pareiškėja] 2019 m. lapkričio 19 d. kreipėsi į Šančių seniūnijoje dirbantį Socialinės paramos skyriaus specialistą ir pateikė prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti (dėl socialinės pašalpos) Nr. Sa-6088. Savivaldybės administracijos 2019 m. gruodžio

2 d. sprendimu Nr. 54823 [Pareiškėjai] skirta socialinė pašalpa nuo 2019 m. lapkričio 1 d. iki 2019 m. lapkričio 30 d. [...].“

6.14. „Savivaldybės administracijos nuomone, galėtų būti papildomas Įstatymo 16 straipsnio 8 dalyje numatytas asmenų ir šeimų, neįrašytų į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašas, papildant jį nauja grupe, pvz., šeimomis, kuriose globėjas (rūpintojas) gyvena kartu su globojamu (rūpinamu) asmeniu, kuriam yra nustatyta globa (rūpyba) bei nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis ir didelių specialiųjų poreikių lygis. Tokiu atveju laisvas tinkamas nuomoti Kauno miesto savivaldybės ir socialinio būsto fonde esantis būstas šeimai galėtų būti nuomojamas pirmumo teise [...]. [...].“

6.15. Savivaldybės administracijos 2018-01-11 rašte Nr. 62-5-131, adresuotame Pareiškėjai (el. paštu) (kopija), nurodyta:

6.15.1. „Pranešame, kad Jūsų prašymas įrašyti į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašą (toliau – Sąrašas) yra patenkintas“;

6.15.2. „Vadovaujantis Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu, Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. A1-1847 Jūs esate įrašytas į Sąrašą. Jūsų vieta Sąraše skelbiama internete svetainėje <http://www.kaunas.lt/socialine-apsauga/bustas/>“;

6.15.3. „Rašytinis pasiūlymas išsinuomoti socialinį būstą arba gauti būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensaciją bus pateiktas Jūsų prašyme nurodytu adresu, sulaukus eilės Sąraše“;

6.15.4. „Atkreipiame dėmesį, kad asmenys ir šeimos, įrašyti į Sąrašą, kasmet privalo Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka deklaruoti turtą (įskaitant ir gautas pajamas). Asmenys ir šeimos, nedeklaravę Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka turto (įskaitant gautas pajamas) už praėjusius kalendorinius metus iki gegužės 1 d., iš Sąrašo bus išbraukiami.“

6.16. Savivaldybės administracijos 2018-03-22 rašte Nr. 62-2-599, adresuotame Pareiškėjai (kopija), nurodyta:

6.16.1. „Jūs įrašytas (a) į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašą [...]“;

6.16.2. „Primename, kad asmenys ir šeimos, įrašyti į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašą, kasmet privalo Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka deklaruoti turtą (įskaitant gautas pajamas). Metinė gyventojų (šeimos) turto deklaracija (forma FR0001) pildoma Valstybinėje mokesčių inspekcijoje [...]“;

6.16.3. „Atkreipiame dėmesį, kad asmenys ir šeimos pasibaigus kalendoriniams metams iki kitų metų gegužės 1 d., nedeklaravę Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka turto (įskaitant gautas pajamas), iš Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašo išbraukiami.“

6.17. Savivaldybės administracijos 2018-06-22 rašte Nr. 62-2-1323, adresuotame Pareiškėjai (kopija), nurodyta:

6.17.1. „Informuojame, kad parama būstui išsinuomoti teikiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu (toliau – Įstatymas). Įstatymo 16 straipsnio 7 dalies 9 punkte numatyta, kad asmenys ir šeimos iš asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašų išbraukiami, kai asmuo ar šeima, pasibaigus kalendoriniams metams (iki kitų metų gegužės 1 dienos) nepateikė Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka turto (įskaitant gautas pajamas) deklaracijos“;

6.17.2. „Kadangi Jūs iki 2018 m. gegužės 1 d. Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka nedeklaravote turimo turto (įskaitant gautas pajamas), todėl, Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. A1-889, esate išbraukti iš Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašo“;

6.17.3. „Pagal Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 29 straipsnio 1 dalį, šį sprendimą galite apskųsti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams (A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas) arba Kauno miesto savivaldybės visuomeninei administracinių ginčų komisijai (Laisvės al. 96, Kaunas) per vieną mėnesį nuo šio rašto įteikimo dienos.

PRIDEDAMA. Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 18 d. įsakymo Nr. A1-889 išrašas, 1 lapas.“

6.18. Savivaldybės administracijos 2019-11-08 rašte Nr. 62-5-2634, adresuotame Pareiškėjai (kopija), nurodyta:

6.18.1. „Informuojame, kad nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo (toliau – Įstatymas) Nr. XII-1215 nauja redakcija (2019 m. vasario 12 d. Nr. XIII-1959), kuris viešai paskelbtas www.e-tar.lt“;

6.18.2. „Įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje apibrėžiama šeimos sąvoka. „Šeima – sutuoktiniai, asmenys, sudarę registruotos partnerystės sutartį, ir, jeigu turi, jų vaikas (vaikai) iki 18 metų ar (ir) vaikas (vaikai) iki 18 metų, kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) [...]. Į šeimos sudėtį taip pat įskaitomi nesusituokę ir savo vaikų neauginantys pilnamečiai vaikai iki 24 metų ir (ar) pilnamečiai vaikai iki 24 metų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, aukštosiose mokyklose, bendrojo ugdymo mokyklas ar profesinio mokymo įstaigas baigę pilnamečiai vaikai ir (ar) pilnamečiai vaikai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, nuo bendrojo ugdymo mokyklų ar profesinio mokymo įstaigų baigimo dienos iki tų pačių metų rugsėjo 1 dienos, neįgalieji, gyvenantys kartu su savo tėvais, taip pat globėjai (rūpintojai) su kartu gyvenančiais globojamais (rūpinamais) asmenimis, kuriems yra nustatyta globa (rūpyba), kartu gyvenantys sutuoktinių, asmenų, sudariusių registruotos partnerystės sutartį, ar asmens tėvai, jeigu visi šie asmenys yra nurodyti prašyme suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti“;

6.18.3. „Atkreipiame dėmesį, kad Jūsų šeima iki šio laiko nėra pateikusi prašymo dėl paramos būstui išsinuomoti. Teisę į socialinio būsto nuomą turi asmenys ir Šeimos, kurie atitinka visus nurodytus reikalavimus:

1) Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka deklaravo turtą ir gautas pajamas; deklaruoto turto vertė ir pajamos, kurios, vadovaujantis Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsniu, įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, neviršija šio įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje nustatytų pajamų ir turto dydžių (dviejų ar trijų asmenų šeimos, gyvenančios Kauno miesto savivaldybėje, grynosios metinės pajamos – 91 VRP dydžio ($91 \cdot 122 = 11102$ Eur) ir turtas – 168 VRP dydžių ($168 \cdot 122 = 20496$ Eur);

2) neturi Lietuvos Respublikos teritorijoje nuosavybės teise būsto arba nuosavybės teise turimas būstas, Nekilnojamojo turto kadastro duomenimis, yra fiziškai nusidėvėjęs daugiau kaip 60 procentų, arba nuosavybės teise turimo būsto naudingasis plotas, tenkantis vienam asmeniui ar Šeimos nariui, yra mažesnis kaip 10 kvadratinių metrų arba mažesnis kaip 14 kvadratinių metrų, jeigu Šeimoje yra neįgalusis arba asmuo, sergantis sunkia lėtinės ligos, įrašytos į Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą sąrašą, forma (Įstatymo 9 straipsnio 1 dalis)“;

6.18.4. „Dėl paramos būstui išsinuomoti prašome Jus kreiptis į Savivaldybės administracijos struktūrinius teritorinius padalinius (seniūnijas), kuriuose dirba Socialinės paramos skyriaus specialistai. Kreipiantis dėl paramos būstui išsinuomoti, prie prašymo (suteikti paramą būstui išsinuomoti (įrašyti į Sąrašą), atsižvelgiant į aplinkybes, lemiančias šeimos teisę į paramą būstui išsinuomoti, prašome Jūsų pateikti šiuos dokumentus: asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, teismo nutartį dėl asmens paskyrimo globėju“;

6.18.5. „Pažymėtina, kad asmenims ir šeimoms parama būstui išsinuomoti teikiama nuomojant socialinį būstą ar mokant būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensaciją. Informuojame, kad parama mokant būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensaciją (toliau – Kompensacija) teikiama asmenims ir šeimoms, turintiems

teisę į Kompensaciją ir išsinuomojusiems fiziniams ar juridiniams asmenims (išskyrus savivaldybės) priklausantį tinkamą būstą (sudariusiems būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos sutartį, sudarytą ne trumpiau kaip vieniems metams, įregistruotą Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre). Kauno mieste 2019 metais vienam asmeniui mokama 33,54 Eur kompensacija per mėnesį. Dėl išsamesnės informacijos būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos klausimais prašome kreiptis į Socialinės paramos skyrių [...].“

6.19. Savivaldybės administracijos 2019-11-12 rašte Nr. 62-5-2640, adresuotame Pareiškėjai (kopija), nurodyta:

6.19.1. „Informuojame, kad Kauno miesto savivaldybėje nepasiturintiems gyventojams yra teikiama pinigine socialine parama (socialine pašalpa ir būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos), vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu (toliau – Įstatymas), ir skiriama socialinė parama kitais įstatyme nenustatytais atvejais (pinigine socialine parama įstatymų nenustatytais atvejais)“;

6.19.2. „Įstatymo 6 straipsnyje numatyta, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į socialinę pašalpą, jeigu kreipimosi dėl socialinės pašalpos metu atitinka visus šiame straipsnyje nurodytus reikalavimus:

1) bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto šio įstatymo 14 straipsnyje, vertė neviršija turto vertės normatyvo;

2) pajamos, nurodytos ir apskaičiuotos pagal šio įstatymo 17 ir 18 straipsnius, yra mažesnės už valstybės remiamas pajamas bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui;

3) kiekvienas vyresnis kaip 18 metų bendrai gyvenantis asmuo, vienas gyvenantis asmuo arba vaikas (įvaikis) nuo 16 iki 18 metų atitinka bent vieną iš šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į pinigine socialine paramą.

Įstatymo 8 straipsnyje nurodytos sąlygos, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į pinigine socialine paramą, pavyzdžiui: dirba ne mažiau kaip 2/3 nustatytos darbo laiko trukmės; mokosi ar studijuoja iki 24 metų; asmenys, sukakę senatvės pensijos amžių arba gaunantys bet kokios rūšies pensiją, pensijų išmokas ir (ar) šalpos išmokas, išskyrus pensijas, paskirtas asmenims, kuriems nustatytas 45–55 procentų darbingumo lygis, našlių ar našlaičių pensijas ir už tarnybą paskirtas pareigūnų ir karių valstybines pensijas, arba asmenys, kurie kreipėsi dėl bet kokios rūšies pensijos, pensijų išmokų ir (ar) šalpos išmokų, išskyrus pensijas asmenims, kuriems nustatytas 45–55 procentų darbingumo lygis, našlių ar našlaičių pensijas ir už tarnybą skiriamas pareigūnų ir karių valstybines pensijas, skyrimo, bet jos dar nėra paskirtos ar paskirtos, bet neišmokėtos; asmenys yra įsiregistravę Užimtumo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ar kitoje valstybinėje įdarbinimo tarnyboje; slaugantys kitą asmenį; auginantys vaiką iki 3 metų ir kita“;

6.19.2. „Atkreipiame dėmesį, kad valstybės remiamų pajamų dydis, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 1334 „Dėl socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių dydžių patvirtinimo“, yra 122 (vienas šimtas dvidešimt du) eurai. Pažymime, kad pinigine socialine parama įstatymų nenustatytais atvejais skiriama ne trumpiau kaip 12 mėnesių Kauno mieste gyvenamąją vietą deklaravusiems ir Kauno mieste faktiškai gyvenantiems vieniems ar bendrai gyvenantiems asmenims, vadovaujantis Pinigines socialinės paramos įstatymų nenustatytais atvejais skyrimo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas), patvirtintu Kauno miesto savivaldybės tarybos 2019 m. birželio 18 d. sprendimu Nr. T-290 „Dėl Pinigines socialinės paramos įstatymų nenustatytais atvejais skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6.19.3. „Pažymime, kad pinigines socialines paramos įstatymų nenustatytais atvejais skyrimo rūšys Kauno mieste yra šios:

1. vienkartinė pašalpa, kuri gali būti skiriama šiais atvejais:

1.1. šalpos senatvės pensininkams;

1.2. asmenims, grįžusiems iš laisvės atėmimo vietų, psichologinės socialinės reabilitacijos įstaigų;

1.3. asmenims būtinų dokumentų tvarkymui apmokėti;

1.4. sulaukusiems 100 metų asmenims;

2. tikslinė pašalpa, kuri gali būti skiriama šiais atvejais:

2.1. neįgaliesiems;

2.2. asmenims jų sunkios ligos atveju;

2.3. asmenims, nukentėjusiems nuo gaisrų, stichinių nelaimių;

2.4. pilnamečiams tėvų netekusiems ir besimokantiems asmenims, kuriems įstatymų nustatyta tvarka nebuvo nustatyta globa (rūpyba);

3. sąlyginė pašalpa, kuri gali būti skiriama šiais atvejais:

3.1. asmenims, auginantiems vaikus, kuriems kriziniu laikotarpiu buvo teiktos socialinės paslaugos laikino gyvenimo namuose;

3.2. asmenims, turintiems būsto išlaikymo skolų;

4. periodinė pašalpa, kuri gali būti skiriama asmenims kreditui, paimtam daugiabučiam namui atnaujinti (modernizuoti), ir palūkanoms mokėti, mirus būsto savininkui“;

6.19.4. „Atkreipiame dėmesį, kad Aprašo 21 punkte nurodyta, kad tikslinė pašalpa sunkios ligos, įrašytos į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintą Sunkių ligų sąrašą (toliau – Sunkių ligų sąrašas), atveju skiriama asmenims, kurių vidutinės bendrai gyvenančių asmenų ar vieno gyvenančio asmens pajamos per mėnesį yra mažesnės už 3 valstybės remiamų pajamų ($122 \times 3 = 366$ Eur) dydžius vienam asmeniui. Kreipiantis dėl tikslinės pašalpos sunkios ligos atveju būtina pateikti gydymo įstaigos pažymą su nurodytais ligos kodais ar diagnoze, nurodant, kad asmens liga, sveikatos būklė atitinka Sunkių ligų sąrašą. Gydymo įstaigos pažyma turi būti išduota per tris mėnesius iki prašymo skirti tikslinę pašalpą pateikimo dienos“;

6.19.5. „Norėtume Jus informuoti, kad Jūs galite kreiptis dėl išsamesnės informacijos dėl teisės nustatymo į socialinę pašalpą ir tikslinės pašalpos skyrimo asmenims sunkios ligos atveju į Savivaldybės administracijos struktūrinį teritorinį padalinį (Šančių seniūniją), kuriame dirba už socialinės paramos administravimą atsakingi specialistai, kurie, išanalizavę Jūsų padėtį, galėtų konkrečiai pasakyti, ar turite teisę į socialinę pašalpą ir ar atitinkate sąlygas tikslinei pašalpai gauti bei kokius dokumentus turite pateikti. Esant pagrindui, pateiksite prašymą-paraišką gauti piniginę socialinę paramą ir prašymą skirti piniginę socialinę paramą įstatymų nenustatytais atvejais. Pareiškėjui nereikia pateikti dokumentų, jei informacija gaunama iš valstybės ir žinybinių registrų bei informacinių sistemų“;

6.19.20. „Pareiškėjai seniūnijose priimami: pirmadienį, antradienį, trečiadienį nuo 8 iki 12 vai. ir nuo 13 iki 17 val., ketvirtadienį nuo 8 iki 12 val., penktadienį nuo 8 iki 12 vai. ir nuo 13 iki 15.45 val. Taip pat išankstinė registracija internetu į priėmimą pas Socialinės paramos skyriaus specialistus vykdoma internete svetainėje adresu <http://www.kaunas.lt/socialine-apsauga/parama/>. Pareiškėjui nereikia pateikti dokumentų, jei informacija gaunama iš valstybės ir žinybinių registrų bei informacinių sistemų.“

6.20. Savivaldybės administracijos 2019-11-28 rašte Nr. 62-5-3082, adresuotame Pareiškėjai (kopija), nurodyta:

6.20.1. „Informuojame, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu (toliau – Įstatymas) ir Kauno miesto savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos tvarkos aprašu, patvirtintu Kauno miesto savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 25 d. sprendimu Nr. T-218 (toliau – Tvarkos aprašas), Jūsų 2019 m. lapkričio 19 d. prašymas suteikti paramą būstui išsinuomoti ir įrašyti Jūsų dviejų asmenų šeimą į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą (toliau – Sąrašas) patenkintas“;

6.20.2. „Jūs nuo 2019 m. lapkričio 19 d. esate įrašyta į Sąrašą. Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui iki gruodžio 31 dienos patvirtinus Sąrašą, apie eilės numerį Sąraše informuosime Jus atskiru raštu“;

6.20.3. „Pažymime, kad, vadovaujantis Tvarkos aprašo 18 punktu, Sąrašą savo įsakymu tvirtina Savivaldybės administracijos direktorius du kartus per metus: iki birželio 30 d. ir iki gruodžio 31 d. Sąrašas skelbiamas Kauno miesto savivaldybės internete svetainėje adresu <http://www.kaunas.lt/socialine-apsauga/bustas/>“;

6.20.4. „Atkreipiame dėmesį, kad Jūs turite galimybę pasinaudoti būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija (toliau – Kompensacija). Kauno mieste 2019 metais vienam asmeniui ar šeimos nariui yra mokama 33,54 Eur kompensacija per mėnesį. Teisę į Kompensaciją turi asmenys ir šeimos, kurie atitinka visus Įstatymo 10 straipsnyje nurodytus reikalavimus. Asmenys ir šeimos, turintys teisę į Kompensaciją, kreipiasi į Socialinės paramos skyrių pateikdami pagal Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nustatytas sąlygas ne trumpiau kaip vieniems metams sudarytą būsto nuomos sutartį, pagal kurią išsinuomoja fiziniams ar juridiniams asmenims (išskyrus savivaldybės) priklausantį tinkamą būstą, esantį savivaldybės, kurioje asmuo ar šeima yra deklaravę savo gyvenamąją vietą, o jeigu deklaruotos gyvenamosios vietos neturi, savivaldybės, kurioje yra įtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, teritorijoje. Būsto nuomos sutartis privalo būti įregistruota Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre. Išsamesnę informaciją apie galimybę pasinaudoti būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija galite rasti Kauno miesto savivaldybės internetiniame puslapyje [...]“;

6.20.5. „Šis sprendimas per vieną mėnesį nuo informacijos apie jį gavimo gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriui (Laisvės al. 36, Kaunas) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams (A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

6.21. **Informaciniame lapelyje, kuris įteikiamas įregistravus prašymą įrašyti į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašą (kopija), be kita ko, nurodyta:**

„3. Jei kreipiatės dėl paramos būstui išsinuomoti, privalote: 3.1. būti įrašytas į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą; 3.2. Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka už kalendorinius metus deklaruoti turtą (įskaitant gautas pajamas); [...].“

7. Iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktu paaiškinimu nustatyta:

7.1. „Asmenų (šeimų) prašymai suteikti paramą būstui išsinuomoti (įrašyti į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą) yra nagrinėjami vadovaujantis Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu (toliau – Įstatymas) ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. AI-195 „Dėl prašymų suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Prašymų suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti nagrinėjimo tvarkos aprašu (toliau – Tvarkos aprašas). [...]“

7.2. „Pagal nuo 2017 m. sausio 25 d. iki 2019 m. rugpjūčio 31 d. galiojusią Įstatymo redakciją, asmuo, teismo pripažintas neveiksniu ir likęs gyventi su savo tėvais, jeigu jam nustatyta globa, galėjo būti įrašomas į Sąrašą. Vadovaujantis nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusiomis Įstatymo nuostatomis, neįgalus asmuo (nereikalaujant teismo sprendimo dėl neveiknumo pripažinimo), gyvenantis su savo tėvais, taip pat gali būti įrašomas į Sąrašą, jei toks asmuo nurodomas Prašyme.“

7.3. „[...]“. Nuo 2017 m. sausio 25 d. iki 2019 m. rugpjūčio 31 d. galiojusio Įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje, be kita ko, buvo nurodyta, kad į šeimos sudėtį įskaitomi asmenys, teismo pripažinti neveiksniais ir likę gyventi su savo tėvais, jeigu jiems nustatyta globa. Atsižvelgiant į tai, kad [Pareiškėjos] pilnametis neįgalus sūnus pripažintas neveiksniu teismo 2019 m. vasario 8 d. sprendimu, kreipiantis dėl paramos būstui išsinuomoti suteikimo 2017 m. rugsėjo mėnesį, [Pareiškėja] ir jos sūnus į Sąrašą galėjo būti įrašyti tik kaip atskiri asmenys.“

7.4. „Nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusio Įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje, be kita ko, nustatyta, kad į šeimos sudėtį įskaitomi neįgalieji, gyvenantys kartu su savo tėvais, todėl, šiuo metu

kreipiantis dėl paramos būstui išsinuomoti suteikimo, [Pareiškėja] ir jos neįgalus sūnus gali būti įrašyti į Sąrašą kaip šeima.“

7.5. „Viena iš Įstatymo 22 straipsnyje nustatytų asmenų ir šeimų, įrašytų į Sąrašą, pareigų – deklaruoti turimą turtą (įskaitant gautas pajamas). Informaciniame lapelyje, kuris, vadovaujantis Tvarkos aprašo 8 punktu, įteikiamas asmeniui, pateikusiam Prašymą, taip pat nurodyta, kad, jei asmuo yra įrašytas į Sąrašą, jis privalo iki einamųjų metų gegužės 1 dienos arba iki einamųjų metų birželio 1 dienos, jei yra svarbių priežasčių, nurodytų Įstatyme, savivaldybės administracijai pateikti turto (įskaitant gautas pajamas) deklaraciją Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka. Įstatymo 16 straipsnio 4 dalies 9 punkte nurodyta, kad asmenys ir šeimos iš Sąrašo išbraukiami, kai asmuo ar šeima pasibaigus kalendoriniams metams, iki kitų metų gegužės 1 dienos, arba dėl svarbių priežasčių (ligos, kai asmuo gydomas stacionare, sužalojimo ir kt.) iki kitų metų birželio 1 dienos nepateikė turto (įskaitant gautas pajamas) deklaracijos Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka. Vadovaujantis Įstatymo 16 straipsnio 5 dalimi, savivaldybės administracija ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. priima sprendimą išbraukti asmenį ar šeimą iš Sąrašo. Apie priimtą sprendimą išbraukti asmenį ar šeimą savivaldybės administracija per 10 darbo dienų nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoja asmenį ar šeimą pagal paskutinę žinomą jų gyvenamąją vietą.“

7.6. „[...]. Atsižvelgiant į tai, kad už pinigines socialinės paramos ir kitų socialinių išmokų administravimą, paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti, socialinių paslaugų teikimą yra atsakingos savivaldybių administracijos, kiekvienoje savivaldybėje (jos administraciniame padalinyje) veikia gyventojų aptarnavimo ir informavimo sistemos, kurių paslaugomis gali naudotis visi dėl konkrečios paramos besikreipiantys asmenys. Tokia informacija skelbiama savivaldybių internetinėse svetainėse, informaciniuose stenduose, spaudoje ir pan. Išsami informacija apie asmenims (šeimoms) priklausančią pinigines socialines paramas, paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, socialines paslaugas skelbiama ir ministerijos internetinėje svetainėje [...]. Atsižvelgiant į tai, kad informacija apie paramą ir paslaugas yra vieša, visiems prieinama ir nemokama, manytina, kad kiekvienas asmuo turi galimybę ja pasinaudoti ir sužinoti savo teises gauti tam tikras socialines išmokas ar kitą paramą, paslaugas.“

7.7. „[...]. Vadovaujantis galiojančiu teisiniu reguliavimu, [Pareiškėja], norėdama, kad ji ir jos suaugęs neįgalus sūnus būtų įrašyti į Sąrašą, turėtų kreiptis (jeigu dar nesikreipė ir nėra įrašyti į Sąrašą) į Savivaldybės administracijos specialistus ir pateikti Prašymą.“

7.8. „[...]. Esant finansinėms problemoms, [Pareiškėjai] siūlytina kreiptis į Savivaldybės administracijos specialistus ir pateikti prašymą-paraišką bei kitą reikalingą informaciją piniginei socialinei paramai ar kitai socialinei paramai gauti.“

7.9. „[...]. Šiuo metu galiojantis paramos būstui išsinuomoti teisinis reguliavimas nesudaro kliūčių neįgaliems suaugusiems asmenims, gyvenantiems kartu su savo tėvais, būti įrašytiems į Sąrašą, todėl keisti ir (ar) tobulinti teisės aktus, reglamentuojančius paramą būstui išsinuomoti, netikslinga.“

8. Seimo kontrolierių istaigoje 2019-12-17 gautas papildomas Pareiškėjos kreipimasis, kuriame, be kitų aplinkybių, nurodyta:

8.1. „[...]. Man buvo paskirta 122 eur išmoka, deja tik vienam mėn., iš minėtos sumos 122 eur buvo atminusuota man nuo rugsėjo 10 d. paskirta našlės pensija, deja, ne vieno mėn. suma 24 eur 17 ct, o visa gauta už beveik 3 mėn. 64 eur 45 ct. Ir taip aš gavau tik 57 Eur 55 ct. [...]. Jei man paskyrė 122 eur už 1 mėn., tai teisinga būtų atminusuoti 24 eur 17 ct – irgi 1 mėn. išmoką. [...].“

8.2. „Pagaliau mus įrašė į eilę soc. būstui, atsiuntė soc. darbuotojas „kažką pasakyti“. Auginant tokius vaikus, o vėliau su jais gyvenant, jei dėl sveikatos būklės negalima vesti į neįgaliųjų centrus, galėtų atvykti specialistai ir pravesti pamokėles namuose. [...].“

8.3. „Rašysiu prašymą gauti vienkartinę išmoką, gal kažkiek skirs. [...].“

8.4. „Gavau laišką, jog gruodžio mėn. posėdyje bus sprendžiama, koku [numeriu] mus įrašyti į laukiančiųjų būsto eilę. Su tokia diagnoze kaip mano sūnaus [...] reikalingas pastovumas, [...] [...]“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

9. Tarptautiniai teisės aktai ir Lietuvos Respublikos įstatymai:

9.1. *Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje ir jos Fakultatyviame protokole (priimti 2006-12-13, Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuoti 2010-05-27 įstatymu Nr. XI-854) (Konvencija) nustatyta:*

3 straipsnis – „Šios Konvencijos principai: a) pagarbos asmens prigimtiniam orumui, savarankiškumui, įskaitant laisvę rinktis, ir nepriklausomumui; b) nediskriminavimo; c) visapusiško ir veiksmingo dalyvavimo ir įtraukimo į visuomenę; d) pagarbos neįgalių asmenų skirtumams ir jų, kaip žmonių įvairovės ir žmonijos dalies, pripažinimo; e) lygių galimybių; f) prieinamumo; g) vyrų ir moterų lygybės; h) pagarbos besivystantiems neįgalių vaikų gebėjimams ir pagarbos neįgalių vaikų teisei išsaugoti savo tapatybę.“

28 straipsnis – „1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, pripažįsta neįgaliųjų teisę į pakankamą gyvenimo lygį sau ir savo šeimos nariams, įskaitant pakankamą [...] būstą, ir į nuolatinį gyvenimo sąlygų gerinimą ir imasi atitinkamų veiksmų, kad užtikrintų ir skatintų šios teisės įgyvendinimą nediskriminuojant dėl neįgalumo. 2. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, pripažįsta neįgaliųjų teisę į socialinę apsaugą ir į šios teisės įgyvendinimą nediskriminuojant dėl neįgalumo ir imasi atitinkamų priemonių, kad užtikrintų ir skatintų šios teisės įgyvendinimą, įskaitant šias priemones: [...] d) užtikrinti neįgaliųjų galimybę dalyvauti valstybės aprūpinimo būstu programose [...]“

9.2. *Konstitucijoje* nustatyta:

52 straipsnis – „Valstybė laiduoja piliečių teisę gauti senatvės ir invalidumo pensijas, socialinę paramą nedarbo, ligos, našlystės, maitintojo netekimo ir kitais įstatymų numatytais atvejais.“

9.3. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

2 straipsnio 1 dalis – „Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

2 straipsnio 4 dalis – „Piktnaudžiavimas – tokie pareigūno veiksmai ar neveikimas, kai jam suteikti įgaliojimai naudojami ne pagal įstatymus bei kitus teisės aktus arba savanaudiškais tikslais ar dėl kitokių asmeninių paskatų (naudojimosi tarnybine padėtimi, keršto, pavydo, karjerizmo, neteisėtų paslaugų teikimo ir t. t.), taip pat tokie pareigūno veiksmai, kai viršijami suteikti įgaliojimai ar savavaliaujama.“

12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“

17 straipsnio 1 dalis – „Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: [...] 3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai; [...] 6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje.“

17 straipsnio 4 dalis – „Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas.“

22 straipsnio 3 dalis – „Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos

aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

9.4. *Vietos savivaldos įstatyme* nustatyta:

6 *straipsnis* – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 15) paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimas Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nustatyta tvarka; [...] 43) socialinės pašalpos ir kompensacijų, nustatytų Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme, teikimas; [...]“

9.5. *Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme (aktuali redakcija, galiojanti nuo 2019-09-01)* (Įstatymas) nustatyta:

2 *straipsnio 7 dalis* – „Neįgalusis – asmuo, kuriam Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas arba sunkus ar vidutinis neįgalumo lygis, arba 40 procentų ar mažesnis darbingumo lygis, arba senatvės pensijos amžių sukakęs asmuo, kuriam nustatytas specialiųjų poreikių lygis.“

2 *straipsnio 11 dalis* – „Šeima – sutuoktiniai, asmenys, sudarę registruotos partnerystės sutartį, ir, jeigu turi, jų vaikas (vaikai) iki 18 metų ar (ir) vaikas (vaikai) iki 18 metų, kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), taip pat susituokęs asmuo ir su juo teismo sprendimu dėl sutuoktinių gyvenimo skyrium likęs (likę) gyventi jų vaikas (vaikai) iki 18 metų ar (ir) vaikas (vaikai) iki 18 metų, kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), arba vienas iš tėvų, globėjų (rūpintojų) ir jo vaikas (vaikai) iki 18 metų ar (ir) vaikas (vaikai) iki 18 metų, kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), asmenys, teismo sprendimu pripažinti šeimos nariais. Į šeimos sudėtį taip pat įskaitomi nesusituokę ir savo vaikų neauginantys pilnamečiai vaikai iki 24 metų ir (ar) pilnamečiai vaikai iki 24 metų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, aukštosiose mokyklose, bendrojo ugdymo mokyklas ar profesinio mokymo įstaigas baigę pilnamečiai vaikai ir (ar) pilnamečiai vaikai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, nuo bendrojo ugdymo mokyklų ar profesinio mokymo įstaigų baigimo dienos iki tų pačių metų rugsėjo 1 dienos, neįgalieji, gyvenantys kartu su savo tėvais, taip pat globėjai (rūpintojai) su kartu gyvenančiais globojamais (rūpinamais) asmenimis, kuriems yra nustatyta globa (rūpyba), kartu gyvenantys sutuoktinių, asmenų, sudariusių registruotos partnerystės sutartį, ar asmens tėvai, jeigu visi šie asmenys yra nurodyti prašyme suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti.“

3 *straipsnis* – „Parama būstui įsigyti ar išsinuomoti teikiama vadovaujantis šiais principais: 1) lygiateisiškumo – parama būstui įsigyti ar išsinuomoti teikiama užtikrinant asmenų ir šeimų lygybę; 2) socialinio teisingumo – parama būstui įsigyti ar išsinuomoti teikiama asmenims ir šeimoms, įvertinus jų turimą turtą, gaunamas pajamas ir kitus su asmens bei šeimos socialine padėtimi susijusius veiksnius; [...]“

4 *straipsnio 1 dalis* – „Už paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti atsakingos: [...] 2) Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija; 3) savivaldybių institucijos.“

4 *straipsnio 3 dalis* – „Socialinės apsaugos ir darbo ministerija: 1) formuoja paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti politiką; 2) organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti politikos įgyvendinimą; [...] 4) nustato prašymų suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti nagrinėjimo tvarką; 5) atlieka kitas šiame įstatyme nustatytas funkcijas.“

4 *straipsnio 5 dalis* – „Savivaldybės administracija: 1) nustato, ar asmenys ir šeimos turi teisę į paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti; 2) ne vėliau kaip likus mėnesiui iki einamųjų metų gegužės 1 dienos raštu informuoja paramą būstui išsinuomoti ir išperkamąją būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją gaunančius asmenis ir šeimas apie prievolę Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka deklaruoti turtą (įskaitant gautas pajamas); [...] 5) priimdama sprendimą asmenį ar šeimą įrašyti į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą, raštu informuoja apie galimybę pasinaudoti būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija ir jos teikimo sąlygas; 6) atlieka kitas šiame įstatyme nustatytas funkcijas.“

16 straipsnio 7 dalis – „Socialinis būstas nuomojamas savivaldybės tarybos nustatyta tvarka laikantis eiliškumo, įvertinus buvimo Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą laikotarpi. [...]“

22 straipsnis – „Asmenys ir šeimos, įrašyti į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą, ir (ar) asmenys ir šeimos, gaunantys paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, privalo: 1) šiame įstatyme numatytais atvejais deklaruoti turimą turtą (įskaitant gautas pajamas) Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka; [...]“

9.6. Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme nustatyta:

4 straipsnio 1 dalis – „Piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų.“

5 straipsnis – „Piniginės socialinės paramos rūšys yra šios: 1) socialinė pašalpa; 2) būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos [...]“

9.7. Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme nustatyta:

6 straipsnis – „Visos valstybės bei savivaldybių institucijos ir įstaigos teikia neįgaliesiems, jų šeimos nariams arba jų atstovams pagal įstatymą, specialistams, dirbantiems neįgaliųjų socialinės integracijos srityje, informaciją apie įgyvendinamas ir numatomas įgyvendinti neįgaliųjų socialinės integracijos programas, teikiamas paslaugas ir materialinę paramą. Visa informacija neįgaliesiems turi būti teikiama jiems prieinama forma.“

9.8. Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta:

2 straipsnio 1 dalis – „Pagal šį Įstatymą turtą deklaruoja šie gyventojai: [...] 24) gyventojai, pageidaujantys gauti piniginę socialinę paramą, ir jų šeimos nariai; [...] 28) gyventojai, pageidaujantys gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti pagal Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą arba finansinę paskatą pirmąjį būstą įsigyjančioms jaunoms šeimoms pagal Lietuvos Respublikos finansinės paskatos pirmąjį būstą įsigyjančioms jaunoms šeimoms įstatymą, ir jų šeimos nariai; [...]“

9.9. Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme (redakcija, galiojusi nuo 2017-01-25 iki 2019-09-01) buvo nustatyta:

2 straipsnio 13 dalis – „Šeima – sutuoktiniai ir, jeigu turi, jų vaikas (įvaikis) (vaikai (įvaikiai), taip pat susituokęs asmuo, su kuriuo teismo sprendimu dėl sutuoktinių gyvenimo skyrium yra likęs (likę) gyventi jų vaikas (įvaikis) (vaikai (įvaikai), arba vienas iš tėvų ir jo vaikas (įvaikis) (vaikai (įvaikai) iki 18 metų. Į šeimos sudėtį taip pat įskaitomi nedirbantys ir savarankiškos veiklos nevykdantys nesusituokę ir savo vaikų (įvaikių) neauginantys pilnamečiai vaikai (įvaikiai) iki 24 metų, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklose ir kitose formaliojo švietimo įstaigose, aukštosiose mokyklose pagal nuolatinės formos studijų programas (studentai), taip pat bendrojo ugdymo mokyklas baigę pilnamečiai vaikai (įvaikiai) laikotarpiu nuo bendrojo ugdymo mokyklų baigimo dienos iki tų pačių metų rugsėjo 1 dienos, taip pat asmenys, teismo tvarka pripažinti šeimos nariais, arba asmenys, teismo pripažinti neveiksniais ir likę gyventi su savo tėvais, jeigu jiems nustatyta globa. Šeimos nariais gali būti laikomi sutuoktinių ar asmens kartu gyvenantys tėvai (tėviai).“

16 straipsnio 7 dalis – „Asmenys ir šeimos iš asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašą išbraukiami, kai: [...] 9) asmuo ar šeima pasibaigus kalendoriniams metams (iki kitų metų gegužės 1 dienos) nepateikė Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka turto (įskaitant gautas pajamas) deklaracijos.“

16 straipsnio 8 dalis – „Apie sprendimą išbraukti asmenis ir šeimas iš šio straipsnio 2 dalyje nurodytų sąrašų, išskyrus šio straipsnio 7 dalies 3 punkte numatytą atvejį, savivaldybės vykdomoji institucija per 10 darbo dienų nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoja asmenis ir šeimas pagal paskutinę žinomą asmens ar šeimos gyvenamąją vietą.“

9.10. Vyriausybės 1998-07-17 nutarimu Nr. 892 (Vyriausybės 2019-06-26 nutarimo Nr. 673 redakcija) patvirtintuose *Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatuose* reglamentuojama:

7 punktas – „Ministerijos veiklos tikslai: [...]; 7.6. formuoti piniginės socialinės paramos (socialinių pašalpų ir kompensacijų nepasiturintiems gyventojams, [...]) politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą; 7.7. formuoti paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą; [...].“

8 punktas – „Ministerija, siekdama įgyvendinti jai nustatytus veiklos tikslus, atlieka šias funkcijas: [...] 8.7. siekdama 7.7 papunktyje nurodyto veiklos tikslo: 8.7.1. rengia ir teikia Vyriausybei teisės aktų projektus dėl paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimo, reguliavimo ir tobulinimo; 8.7.2. analizuoja paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimo sistemos būklę, rengia ir teikia metodinę pagalbą savivaldybėms dėl jos įgyvendinimo; [...].“

9.11. Savivaldybės tarybos 2017-04-25 sprendimu Nr. T-218 (Savivaldybės tarybos 2017-09-12 sprendimo Nr. T-617 redakcija) patvirtintame *Kauno miesto savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos tvarkos apraše* (Tvarkos aprašas) reglamentuojama:

38 punktas – „Laisvas tinkamas nuomoti Savivaldybės ir socialinio būsto fonde esantis būstas nuomojamas pirmumo teise šiems asmenims: 38.1 asmenims, nurodytiems 28.1 papunktyje; 38.2. nuomininkams, iškeliamiems iš patalpų, pripažintų netinkamomis (negalimomis) naudoti, pagal prašymo pateikimo datą; 38.3. asmenims, nurodytiems 28.2–28.8 papunkčiuose; 38.4. asmenims ir šeimoms, įrašytiems į Sąrašą.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

10. **Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika:**

10.1. Konstitucinis Teismas 2002-12-24 nutarime (byla Nr. 49/2000), be kita ko, yra konstatavęs:

„[...] Pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų paneigiama galimybė savivaldybėms įgyvendinti savo kompetenciją, tiesiogiai įtvirtintą Konstitucijoje. Jeigu Konstitucijoje ar įstatymuose tam tikros funkcijos yra priskirtos savivaldybėms, tai savivaldybės ir vykdo šias funkcijas ta apimtimi, kuria šios yra joms priskirtos. Tai reiškia, kad tam tikra dalis savivaldybių kompetencijos turi būti įgyvendinama tiesiogiai, kad savivaldybių tarybų sprendimų, priimtų neperžengiant jų kompetencijos ribų, įgyvendinimas neturi būti saistomas kurių nors valstybės institucijų ar pareigūnų sprendimų (leidimų, sutikimų ir pan.). Tačiau pabrėžtina, kad ir tos funkcijos, kurios priklauso išimtinai savivaldybėms, yra reglamentuojamos įstatymais. Nė viena iš šių funkcijų nereiškia, kad savivaldybės atitinkamoje srityje yra absoliučiai savarankiškos. [...]“

10.2. Konstitucinis Teismas 2015-05-26 nutarime, be kita ko, yra konstatavęs:

„[...] Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad valstybė turi kurti tokią socialinio aprūpinimo sistemą, kuri padėtų išlaikyti asmens orumą atitinkančias gyvenimo sąlygas, o prireikus suteiktų asmeniui būtiną socialinę pagalbą (*inter alia* 2007-09-26, 2014-07-03 nutarimai). Aiškindamas Konstitucijos 21 straipsnio nuostatas, kuriomis įtvirtinta žmogaus orumo apsauga ir gynimas, Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad orumas yra neatimama žmogaus, kaip didžiausios socialinės vertybės, savybė; kiekvienas visuomenės narys turi prigimtinių orumą; tai, kad įstatymų leidėjas, reguliuodamas su žmogaus teisių ir laisvių įgyvendinimu susijusius santykius, turi garantuoti deramą jų apsaugą, yra viena iš žmogaus orumo, kaip konstitucinės vertybės, užtikrinimo prielaidų (2004-12-29, 2009-09-02 nutarimai). Taigi Konstitucijos 52 straipsnyje įtvirtintos valstybės pareigos teikti socialinę paramą įstatymų nustatytais atvejais negalima aiškinti atsietai *inter alia* nuo Konstitucijos 21 straipsnyje įtvirtintos valstybės priedermės saugoti ir ginti žmogaus orumą. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad Konstitucijos 21 straipsnyje įtvirtintas žmogaus orumo, kaip ypatingos konstitucinės vertybės, apsaugos ir gynimo imperatyvas ir valstybės socialinė orientacija lemia valstybės pareigą, atsižvelgiant į valstybės ir visuomenės išgales, padėti būsto neturintiems asmenims, kurie negali juo apsirūpinti iš darbo ir (ar) kitokių pajamų, apsirūpinti bent minimalius socialiai priimtinus jų poreikius atitinkančiu būstu. [...]

Socialiai orientuota valstybė turi konstitucinę priedermę ir privalo prisiimti tam tikrų įsipareigojimų vykdymo našta. Konstitucijoje įtvirtintas socialinio solidarumo principas suponuoja tai, kad tam tikrų įsipareigojimų vykdymo našta tam tikru mastu turi būti paskirstyta ir visuomenės nariams, tačiau tas paskirstymas turi būti konstituciškai pagrįstas, jis negali būti neproporcingas, negali paneigti valstybės socialinės orientacijos ir iš Konstitucijos kylančių įsipareigojimų valstybei (*inter alia* 2007 m. birželio 7 d., 2013 m. liepos 1 d. nutarimai). [...].

Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad pilietinėje visuomenėje solidarumo principas nepaneigia asmeninės atsakomybės už savo likimą, todėl socialinės apsaugos teisinis reguliavimas turi būti toks, kad būtų sudarytos prielaidos ir paskatos kiekvienam visuomenės nariui pačiam pasirūpinti savo gerove, o ne pasikliauti vien valstybės laiduojama socialine apsauga (*inter alia* 2002 m. lapkričio 25 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2014 m. liepos 3 d. nutarimai); socialinė parama neturi sudaryti prielaidų asmeniui pačiam nesiekti gauti didesnių pajamų, savo pastangomis neieškoti galimybių užtikrinti sau ir savo šeimai žmogaus orumą atitinkančias gyvenimo sąlygas, ji neturi virsti privilegija (*inter alia* 2009 m. rugsėjo 2 d., 2014 m. liepos 3 d. nutarimai); abipusės asmens ir visuomenės atsakomybės pripažinimas yra svarbus užtikrinant socialinę darną, laiduojant asmens laisvę ir galimybę apsisaugoti nuo sunkumų, kurių žmogus vienas nepajėgtų įveikti (*inter alia* 1997 m. kovo 12 d., 2012 m. vasario 6 d., 2012 m. vasario 27 d. nutarimai). Taigi pagal Konstituciją įstatymų leidėjui kyla pareiga įstatymu nustatyti tokius socialinės paramos teikimo pagrindus ir sąlygas, socialinės paramos rūšis ir dydžius, kad būtų sudarytos prielaidos ir paskatos kiekvienam visuomenės nariui pagal išgales stengtis pirmiausia pačiam pasirūpinti savo ir savo šeimos gerove, prisidėti prie visos visuomenės gerovės (2013 m. vasario 7 d. nutarimas).

Kartu pažymėtina, kad Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje laikomasi teisinės pozicijos, jog valstybės socialinė orientacija suponuoja įstatymų leidėjo diskreociją nustatyti tam tikroms socialiai jautriausioms asmenų grupėms, kurioms reikalinga ypatinga socialinė pagalba, taikytinas visuomenės solidarumu grindžiamo bendrojo teisinio reguliavimo išimtis (2012 m. vasario 6 d., 2013 m. gegužės 16 d. nutarimai). [...].“

11. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). [...] Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.). [...]“

Tyrimo išvados

12. Seimo kontrolierė gavo Pareiškėjos skundą dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjos ir jos sūnaus (ne)įrašymu į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinį būstą, sąrašą (Sąrašas), taip pat sprendžiant su socialinės

paramos (pagalbos) Pareiškėjai skyrimu susijusius klausimus.

Dėl Pareiškėjos skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierė kreipėsi į Savivaldybės administraciją ir į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją.

13. Konstitucijos 52 straipsnyje reglamentuojama, kad valstybė laiduoja piliečių teisę gauti senatvės ir invalidumo pensijas, socialinę paramą nedarbo, ligos, našlystės, maitintojo netekimo ir kitais įstatymų numatytais atvejais.

Seimo kontrolierė pažymi, jog Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 15 punkte kaip viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra įtvirtinta paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimas Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nustatyta tvarka. Vadovaujantis Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtintomis nuostatomis, už paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti yra atsakingos savivaldybių institucijos. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, kad Konstitucinis Teismas savo praktikoje yra konstatavęs: „[...] valstybė turi kurti tokią socialinio aprūpinimo sistemą, kuri padėtų išlaikyti asmens orumą atitinkančias gyvenimo sąlygas, o prireikus suteiktų asmeniui būtiną socialinę pagalbą“; „Konstitucijos 52 straipsnyje įtvirtintos valstybės pareigos teikti socialinę paramą įstatymų nustatytais atvejais negalima aiškinti atsietai *inter alia* nuo Konstitucijos 21 straipsnyje įtvirtintos valstybės priedermės saugoti ir ginti žmogaus orumą“; „Konstitucijos 21 straipsnyje įtvirtintas žmogaus orumo, kaip ypatingos konstitucinės vertybės, apsaugos ir gynimo imperatyvas ir valstybės socialinė orientacija lemia valstybės pareigą, atsižvelgiant į valstybės ir visuomenės išgales, padėti būsto neturintiems asmenims, kurie negali juo apsirūpinti iš darbo ir (ar) kitokių pajamų, apsirūpinti bent minimalius socialiai priimtinus jų poreikius atitinkančiu būstu“ (pažymos 10.2 punktas). Seimo kontrolierė pabrėžia, kad Konstitucinis Teismas savo doktrinoje taip pat yra akcentavęs, jog, „jeigu Konstitucijoje ar įstatymuose tam tikros funkcijos yra priskirtos savivaldybėms, tai savivaldybės ir vykdo šias funkcijas ta apimtimi, kuria šios yra joms priskirtos“ (pažymos 10.1 punktas).

14. Pareiškėja skunde Seimo kontrolierei nurodė: „2017 m. rugsėjo mėn. pateikiau prašymą [Savivaldybės administracijos] Socialinės paramos sk. dėl socialinio būsto skyrimo, tačiau į eilę buvau įrašyta tik aš viena, nes tuo metu mano 18 m. sūnui dar neturėjau teismo keliu nustatytos globos“ (pažymos 2.2 punktas), „su teismo sprendimais ir naujom turto deklaracijom atvykusi į [Savivaldybės administraciją] [...] sužinojau, jog esu iš eilės išbraukta kaip pristačiusi per mažai deklaracijų, nors įspėta ar sulaukusi paaiškinimų nebuvo“ (pažymos 2.4 punktas), ir jog „per du metus nuo kreipimosi mes abu taip ir nesame eilėje“ (pažymos 2.6 punktas).

Pažymėtina, kad Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 3 straipsnyje reglamentuojami pagrindiniai principai, kuriais turi būti vadovojamasi teikiant paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, vieni jų – lygiateisiškumo principas, reiškiantis, kad parama būstui įsigyti ar išsinuomoti teikiama užtikrinant asmenų ir šeimų lygybę, taip pat socialinio teisingumo principas, reiškiantis, kad parama būstui įsigyti ar išsinuomoti teikiama asmenims ir šeimoms, įvertinus jų turimą turtą, gaunamas pajamas ir kitus su asmens bei šeimos socialine padėtimi susijusius veiksnius, ir kt. Pagal Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 4 straipsnio 5 dalies 1, 2 punktuose įtvirtintas nuostatas, savivaldybės administracija nustato, ar asmenys ir šeimos turi teisę į paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, ne vėliau kaip likus mėnesiui iki einamųjų metų gegužės 1 dienos raštu informuoja paramą būstui išsinuomoti ir išperkamąją būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją gaunančius asmenis ir šeimas apie prievolę Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka deklaruoti turtą (įskaitant gautas pajamas), taip pat atlieka kitas šiame įstatyme nustatytas funkcijas. Socialinis būstas nuomojamas savivaldybės tarybos nustatyta tvarka laikantis eiliškumo, įvertinus buvimo Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašė laikotarpį (Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 16 straipsnio 7 dalis).

Iš tyrimo metu Seimo kontrolierei pateiktos informacijos (dokumentu) nustatyta:

14.1. remiantis Savivaldybės administracijos pateiktais paaiškinimais, Pareiškėja

2017-09-01 su prašymu kreipėsi į Savivaldybės Aleksoto seniūniją dėl jos (vieno asmens) įrašymo į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą (toliau vadinama ir – Sąrašas). Savivaldybės administracijos teigimu, Pareiškėja pati išreiškė pageidavimą būti įrašyta į Sąrašą viena, pateiktame prašyme šeimos nariai (jos sūnus) nebuvo nurodyta. Atskiro prašymo Pareiškėjos sūnus įtraukti jį į Sąrašą Savivaldybei nepateikė (pažymos 6.3 punktas). Šiame kontekste Seimo kontrolierė atkreipia Pareiškėjos dėmesį į tai, kad, pagal Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo redakcijos, galiojusios nuo 2017-01-25 iki 2019-09-01, 2 straipsnio 13 dalyje įtvirtintą *šeimos* sąvoką, asmuo, gyventis su savo tėvais, jeigu jam nustatyta globa, galėjo būti kartu įrašomas į Sąrašą tik esant teismo sprendimui, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu ir jam nustatyta globa. Vadovaujantis tyrimo metu Seimo kontrolierei pateikta informacija, Pareiškėjos sūnus pripažintas neveiksniu tik 2019-02-08 Kauno miesto apylinkės teismo nutartimi civilinėje byloje Nr. <...> (pažymos 6.6 punktas). Taigi, vadovaujantis tuo metu galiojusiu teisiniu reglamentavimu, 2017 metų rugsėjo mėnesį Pareiškėjai kreipiantis dėl paramos būstui išsinuomoti suteikimo, Pareiškėja ir jos sūnus į Sąrašą galėjo būti įrašyti tik kaip atskiri asmenys. Svarbu pažymėti, jog, nuo 2019-09-01 įsigaliojus naujoms Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nuostatoms, neįgalus asmuo, gyvenantis su savo tėvais, taip pat gali būti įrašomas į Sąrašą (nereikalaujant teismo sprendimo dėl neveiksnumo pripažinimo), jei toks asmuo nurodomas prašyme, t. y., *į šeimos* sudėtį įskaitomi neįgalieji, gyvenantys kartu su savo tėvais (Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 2 straipsnio 11 dalis; pažymos 9.5 punktas).

Savivaldybės administracija tyrimo metu paaiškino Seimo kontrolierei, jog „oficialių duomenų apie Pareiškėjai suteiktą informaciją 2017 metais šiuo metu neturime, tačiau prašymus priimančios darbuotojai yra apmokomi, nuolat atnaujina informaciją apie teisės aktų pakeitimus ir apie visas galimybes, sąlygas bei motyvus informuoja pareiškėjus“ (pažymos 6.3 punktas). Atsižvelgiant į tai, aplinkybių, susijusių su atsakingo Aleksoto seniūnijos specialisto veiksmais, 2017-09-01 teikiant Pareiškėjai informaciją žodžiu dėl jos sūnaus įrašymo į Sąrašą, Seimo kontrolierė tyrimo metu nevertino (negali nei patvirtinti, nei paneigti);

14.2. Savivaldybės administracijos teigimu, Pareiškėja kartu su 2017-09-01 prašymu pateikė visus reikiamus dokumentus, Pareiškėjai buvo išduotas informacinis lapelis (pažymos 6.21 punktas), jo gavimą Pareiškėja patvirtino parašu. Informaciniu lapeliu Pareiškėja, be kita ko, buvo informuota apie pareigą kreipiantis dėl paramos būstui išsinuomoti Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka už kalendorinius metus deklaruoti turtą (įskaitant gautas pajamas) (pažymos 6.7 punktas). Šiame kontekste pažymėtina, kad Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 24 ir 28 punktuose reglamentuojama, jog turtą turi deklaruoti gyventojai, pageidaujantys gauti piniginę socialinę paramą, ir jų šeimos nariai, taip pat gyventojai, pageidaujantys gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti pagal Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą (pažymos 9.8 punktas). Be to, Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punkte kaip viena iš asmenų ir šeimų, įrašytų į Sąrašą, prievolių įtvirtinta turimo turto (įskaitant gautas pajamas) deklaravimas Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka (pažymos 9.5 punktas);

14.3. atsižvelgiant į pirmiau nurodytą Pareiškėjos 2017-09-01 prašymą, ji (vienas asmuo) nuo 2017-09-01 buvo įrašyta į Sąrašą, eilės numeris šiame Sąrašė – 950 (pažymos 6.3 punktas);

14.4. remiantis tyrimo metu Seimo kontrolierei pateiktais paaiškinimais (dokumentais), Savivaldybės administracija 2018-01-11 raštu Nr. 62-5-131 Pareiškėjos 2017-09-01 prašyme nurodytu elektroninio pašto adresu ją informavo apie prievolę Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka deklaruoti turtą (įskaitant ir gautas pajamas) (pažymos 6.7 ir 6.15 punktai). Savivaldybės administracija 2018-03-22 raštu Nr. 62-2-599 Pareiškėjai išsiuntė papildomą priminimą raštu (registruotu paštu, 2017-09-01 prašyme nurodytu adresu) dėl turto (įskaitant gautas pajamas) deklaravimo iki 2018-05-01, tačiau AB Lietuvos paštas 2018-05-04 Savivaldybės administracijos 2018-03-22 raštą Nr. 62-2-599 grąžino (grąžinimo priežastis – neatsiėmus jo pašte per siuntos saugojimo terminą) (pažymos 6.7 ir 6.16 punktai). Pažymėtina, jog Pareiškėja 2017-09-01 prašyme

nurodė du adresus korespondencijai (deklaruotos gyvenamosios vietos (faktinės gyvenamosios vietos) adresu ir elektroninio pašto adresu), abiem adresais Savivaldybės administracija siuntė Pareiškėjai priminimus apie prievolę deklaruoti turtą (įskaitant gautas pajamas) iki 2018-05-01. Darytina išvada, jog Savivaldybės administracija ėmėsi priemonių priminti Pareiškėjai apie jos pareigą deklaruoti turimą turtą (pajamas) (tiek elektroniniu paštu, tiek registruotu paštu), o Pareiškėja pirmiau minėto 2018-03-22 rašto negavo dėl objektyvių (nuo Savivaldybės administracijos nepriklausančių) aplinkybių (Pareiškėja neatsiėmė laiško Lietuvos pašto skyriuje). Šiame kontekste Seimo kontrolierė atkreipia Pareiškėjos dėmesį į tai, kad ji yra atsakinga už teikiamų duomenų apie save (įtraukiant ir adresą (-ų) korespondencijai ar kitos kontaktinės informacijos) tikslumą ir aiškumą;

14.5. remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieri pateikta informacija, Pareiškėja iki 2018-05-01 nedeklaravo turimo turto (įskaitant gautas pajamas). Atsižvelgiant į tai, buvo priimtas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018-06-18 įsakymas Nr. AI-889, kuriuo Pareiškėja išbraukta iš Sąrašo (pažymos 6.5 punktas). Šiame kontekste pažymėtina, kad, pagal Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo redakcijos, galiojusios nuo 2017-01-25 iki 2019-09-01, 16 straipsnio 7 dalies 9 punkte įtvirtintą nuostatą, asmenys ir šeimos iš asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašų išbraukiami, kai asmuo ar šeima pasibaigus kalendoriniams metams (iki kitų metų gegužės 1 dienos) nepateikė Gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka turto (įskaitant gautas pajamas) deklaracijos. Apie sprendimą išbraukti asmenis ir šeimas iš Sąrašo, savivaldybės vykdomoji institucija per 10 darbo dienų nuo sprendimo priėmimo dienos raštu turėjo informuoti asmenis ir šeimas pagal paskutinę žinomą asmens ar šeimos gyvenamąją vietą (pažymos 9.9 punktas). Remiantis Savivaldybės administracijos tyrimo metu Seimo kontrolieri pateiktais paaiškinimais, Savivaldybės administracija Pareiškėjos 2017-09-01 prašyme nurodytu adresu išsiuntė paštu Pareiškėjai 2018-06-22 raštą Nr. 62-2-1323 su informacija apie Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018-06-18 priimtą įsakymą Nr. AI-889, kuriuo nuspręsta išbraukti Pareiškėją iš Sąrašo (pažymos 6.17 punktas), tačiau AB Lietuvos paštas siųstą 2018-06-22 raštą Nr. 62-2-1323 grąžino. Tyrimo metu Savivaldybės administracija paaiškino Seimo kontrolieri, kad neturi išlikusio voko, kuriuo buvo siųstas pirmiau minėtas Savivaldybės administracijos 2018-06-22 raštas, su grąžinimo data ir grąžinimo priežastimi, kadangi informaciją apie siuntos kelią ir jos įteikimą AB Lietuvos paštas saugo 6 mėnesius nuo siuntos išsiuntimo dienos (pažymos 6.7 punktas). Atsižvelgiant į tai, pirmiau minėtų aplinkybių, susijusių su Savivaldybės administracijos 2018-06-22 rašto Nr. 62-2-1323 (ne)pateikimu Pareiškėjai, Seimo kontrolierė negali nei patvirtinti, nei paneigti;

14.6. tyrimo metu Seimo kontrolieri pateiktuose raštuose Savivaldybės administracija taip pat nurodė, kad Pareiškėja 2019-04-26 kreipėsi į Savivaldybės Aleksoto seniūnijos atsakingą specialistą ir pateikė metinę gyventojų (šeimos) turto deklaraciją (FR0001) už 2018 metus. Savivaldybės administracijos teigimu, 2019-04-26 kreipimosi metu Pareiškėja nepateikė prašymo įrašyti ją ir (ar) jos sūnų į Sąrašą (pažymos 6.8 punktas);

14.7. svarbu pažymėti, kad Pareiškėjos skundo tyrimo metu Savivaldybės administracija 2019-11-08 raštu Nr. 62-5-2634 informavo Pareiškėją apie paramos būstui išsinuomoti teikimo tvarką (pažymos 6.18 punktas). Remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieri pateikta informacija, Pareiškėja 2019-11-19 kreipėsi į Savivaldybės atsakingą specialistą, pateikė prašymą jos dviejų asmenų šeimą (Pareiškėją ir jos sūnų) įrašyti į Sąrašą. Pareiškėjos 2019-11-19 pateiktas prašymas buvo patenkintas, apie tai Pareiškėja informuota Savivaldybės administracijos 2019-11-28 raštu Nr. 62-5-3082 (pažymos 6.9, 6.18 ir 6.20 punktai). Pirmiau minėtame Savivaldybės administracijos 2019-11-28 rašte Pareiškėjai papildomai paaiškinta apie galimybę pasinaudoti būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija (pažymos 6.20.3 punktas), taip pat nurodyta, jog, „Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui iki gruodžio 31 dienos patvirtinus Sąrašą, apie eilės numerį Sąraše informuosime Jus atskiru raštu“ (pažymos 6.20.2 punktas). Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracijai teiktina rekomendacija;

15. Pareiškėja skunde Seimo kontrolieri taip pat kėlė probleminius klausimus, susijusius

su socialinės pagalbos (įtraukiant ir socialinę paramą) Pareiškėjai (jos neįgaliam sūnui) teikimu (pažymos 2.7 ir 2.8 punktai).

Vadovaujantis Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintomis nuostatomis, piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. Piniginės socialinės paramos rūšys yra šios: socialinė pašalpa bei būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos (Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 5 straipsnis). Taip pat pažymėtina, kad Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 6 straipsnyje reglamentuojama, jog visos valstybės bei savivaldybių institucijos ir įstaigos turi teikti neįgaliesiems, jų šeimos nariams arba jų atstovams pagal įstatymą, informaciją apie įgyvendinamas ir numatomas įgyvendinti neįgaliųjų socialinės integracijos programas, teikiamas paslaugas ir materialinę paramą. Visa informacija neįgaliesiems turi būti teikiama jiems prieinama forma.

Savivaldybės administracijos teigimu, Pareiškėja iki 2019-11-19 Savivaldybei nebuvo pateikusi informacijos apie Kauno miesto apylinkės teismo 2019-02-08 nutartį civilinėje byloje Nr. <...>, kuria Pareiškėjos sūnus buvo pripažintas neveiksniu, apie šį teismo sprendimą Savivaldybė buvo informuota (sužinojo) tik 2019-11-19 (pažymos 6.6 punktas). Atitinkamai, remiantis Savivaldybės administracijos pateiktais paaiškinimais, Pareiškėja iki 2019-11-19 Savivaldybės administracijai nebuvo pateikusi prašymo dėl socialinės pašalpos (kitos socialinės pagalbos) skyrimo (pažymos 6.10 ir 6.11 punktai). Atkreiptinas dėmesys, kad Savivaldybės administracija 2019-11-11 raštu Nr. 62-5-2640 paaiškino Pareiškėjai apie galimybę kreiptis dėl socialinės pašalpos ir piniginės socialinės paramos įstatymų nenustatytais atvejais skyrimo (pažymos 6.19 punktas). Pareiškėja 2019-11-19 kreipėsi į Savivaldybės atsakingą specialistą ir pateikė prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti. Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracijos 2019-12-02 sprendimu Nr. 54823 Pareiškėjai buvo skirta socialinė pašalpa nuo 2019-11-01 iki 2019-11-30 (pažymos 6.13 punktas).

Remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikta informacija, 2019-12-05 Kauno miesto socialinių paslaugų centro socialinio darbo organizatorė apsilankė pas Pareiškėją, suteikė jai aktualią informaciją apie Kauno mieste teikiamas socialines paslaugas, paliko socialinio darbo organizatorės seniūnijoje kontaktinius duomenis (pažymos 6.11 punktas). Tai, kad pirmiau minėta darbuotoja lankėsi pas Pareiškėją, patvirtino ir pati Pareiškėja (pažymos 8 punktas).

16. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmuose, sprendžiant Pareiškėjos ir jos sūnaus (ne)įrašymo į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinį būstą, sąrašą, problemas, taip pat su socialinės paramos (pagalbos) Pareiškėjai skyrimu susijusius klausimus, biurokratizmo ir (ar) piktnaudžiavimo požymių (pažymos 9.3 punktas) neišvelgtina, ir konstatuoti, kad Savivaldybės administracija nesiėmė priemonių pirmiau minėtoms problemoms spręsti, Seimo kontrolierės įsitikinimu, nėra pagrindo. Vis dėlto, akcentuotina, kad Pareiškėjos skunde nurodyti probleminiai aspektai dėl socialinio būsto jai ir jos neįgaliam sūnui suteikimo turi Savivaldybės administracijos būti sprendžiami toliau, laikantis teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų ir vengiant nepagrįsto delsimo. Atsižvelgiant į tai, bei atkreipiant dėmesį į Seimo kontrolierių įstaigoje 2019-12-17 gautą papildomą Pareiškėjos kreipimąsi, iš kurio turinio sprendžiant Pareiškėjai galimai neaiški jai skirtos socialinės pašalpos apskaičiavimo tvarka, trūksta informacijos apie neįgaliųjų asmenų (nagrinėjamu atveju – Pareiškėjos sūnaus) mokymo (su specialistų pagalba) namuose galimybes ir pan. (pažymos 8 punktas), darytina išvada, jog Pareiškėjos skunde (papildomame kreipimesi) nurodytas problemas tikslinga toliau spręsti Savivaldybėje. Taigi, Savivaldybės administracijai teiktinos rekomendacijos.

17. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Pareiškėjos skundo dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant Pareiškėjos ir jos sūnaus

(ne)įrašymo į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinį būstą, sąrašą problemas, taip pat sprendžiant su socialinės paramos (pagalbos) Pareiškėjai skyrimu susijusius klausimus, tyrimas nutrauktinas, vadovaujantis Seimo kontrolieriaus įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir 17 straipsnio 4 dalies ir 22 straipsnio 3 dalies nuostatomis [jeigu skundo tyrimo metu Seimo kontrolierius padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje (šiuo konkrečiu atveju – Savivaldybėje), taip pat, jeigu tarpininkaujant Seimo kontrolieriui skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, skundo tyrimas nutraukiamas].

18. Seimo kontrolierė papildomai atkreipia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėmesį į tai, kad Pareiškėjos skundo tyrimo metu prašė Savivaldybės administracijos pateikti motyvuotą Savivaldybės administracijos nuomonę dėl teisinio reglamentavimo, susijusio su neįgaliųjų suaugusių asmenų įrašymo į eilę socialiniam būstui išsinuomoti tvarka, tobulinimo (tikslinimo) poreikio.

Savivaldybės administracija atsakyme Seimo kontrolierei pateikė nuomonę, kad yra tikslintinas Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 16 straipsnio 8 dalyje numatytas asmenų ir šeimų, neįrašytų į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašas, papildant jį nauja grupe, t. y., šeimomis, kuriose globėjas (rūpintojas) gyvena kartu su globojamu (rūpinamu) asmeniu, kuriam yra nustatyta globa (rūpyba) bei nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis ir didelių specialiųjų poreikių lygis. Savivaldybės administracijos teigimu, tokiu atveju laisvas tinkamas nuomoti Kauno miesto savivaldybės ir socialinio būsto fonde esantis būstas šeimai galėtų būti nuomojamas pirmumo teise (pažymos 6.14 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bei atkreipiant dėmesį, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kompetencijai priskirtina formuoti paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti politikos įgyvendinimą, nustatyti prašymų suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti nagrinėjimo tvarką, taip pat rengti ir teikti Vyriausybei teisės aktų projektus dėl paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimo, reguliavimo ir tobulinimo (pažymos 9.5 ir 9.10 punktai), Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai teiktina rekomendacija šį Savivaldybės administracijos pasiūlymą apsvarstyti.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktu ir 17 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su X ir jos sūnaus (ne)įrašymu į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinį būstą, sąrašą, taip pat sprendžiant su socialinės paramos (pagalbos) X susijusius klausimus, tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Kauno miesto savivaldybės administracijai** rekomenduoja:

20.1. pagal kompetenciją imtis priemonių, kad probleminiai aspektai dėl socialinio būsto X ir jos neįgaliam sūnui suteikimo būtų sprendžiami ir su tuo susiję sprendimai priimamai laikantis teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų ir vengiant nepagrįsto delsimo;

20.2. pateikti informaciją, ar Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorius patvirtino Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą; jeigu taip, nurodyti, koks X šeimos eilės numeris šiame sąrašė, ar apie tai informuota X (jeigu taip, pateikti Seimo kontrolierei atsakymo kopiją; jeigu neinformuota, motyvuotai paaiškinti, kodėl, raštu pateikti X informaciją);

20.3. pateikti X papildomą informaciją raštu, išsamiai paaiškinant, kuo vadovaujantis ir

koku būdu X buvo apskaičiuotas konkretus išmokėtos socialinės paramos (pašalpos) dydis (už laikotarpį nuo 2019-11-01 iki 2019-11-30), taip pat pateikti papildomus paaiškinimus dėl X sūnaus mokymo (su specialistų pagalba) namuose galimybių (atsakymo kopiją pateikti Seimo kontrolierei).

21. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai** rekomenduoja:

įvertinti Kauno miesto savivaldybės pasiūlymą bei informuoti apie poreikį tikslinti teisinį reglamentavimą, susijusį su neįgaliųjų suaugusių asmenų įrašymo į eilę socialiniam būstui išsinuomoti tvarka.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė